

Beredningsförslag

Utfärdat 2025-04-02

Ärendenummer KULT-2025-00009

Handläggare

Fredrik Badh

Telefon: 031-368 77 70

E-post: fredrik.badh@kultur.goteborg.se

Beredningsförslag från namnberedningen

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden fastställer hållplatsnamnet *Jubileumsparken* inom stadsdelen Lundbyvassen.
2. Kulturnämnden fastställer ortnamnet *Köttmånglaregatan* inom stadsdelen Gamlestaden.

Sammanfattning

Namnberedningen behandlade vid sitt sammanträde 2024-03-18 förslag på ortnamn från ett antal förslagsställare. Föreliggande beredningsförslag redogör för förvaltningens beredning och namnberedningens ställningstaganden i ärendena.

Namnberedningen föreslår att kulturnämnden fastställer ortnamnen i kulturnämnden 2025-04-22.

Bilagor

1. Karta över Lundbyvassen.
2. Karta över Gamlestaden.

Expedieras till

Namnberedningen, stadsmiljöförvaltningen och exploateringsförvaltningen.

Ärendet

Kulturnämnden har genom sitt reglemente till uppgift att ”*besluta om namn på stadsdelar, gator, vägar och stråk, broar, parker, torg och kommunala anläggningar, institutioner m.m. enligt Kulturmiljölagen och God ortnamssed. Nämnden ansvarar för registerhållning av ortsnamn.*”

Därtill följer av reglementet att nämnden vid beslut och utövande av uppdrag ska värna ett hela-staden-perspektiv. Nämnden har ansvar för att samråda med och aktivt söka samverka med andra nämnder och styrelser när de egna besluten och det egna agerandet påverkar andra eller när det är nödvändigt för att uppnå helhetssyn i genomförandet av kommunfullmäktiges visioner och mål.

Namnberedningen har genom instruktionen, som fastställts av kulturnämnden, till uppgift att:

”*Bereda, upprätta och lämna förslag till kulturnämnden avseende nya eller ändrade namn, samt avregistrering av namn, på:*

- *Stadsdelar, gator, vägar och torg samt andra allmänna / öppna platser såsom stråk, broar och parker inom detaljplanelagt område.*
- *Kommunala anläggningar / inrättningar / institutioner inom detaljplanelagt område.*
- *Hållplats för buss, spårväg samt färjelägen.*

Detta kan ske när namnberedningen själv finner att det är påkallat eller utifrån förslag och förfrågningar från exempelvis nämnder, bolag, stiftelser, förvaltningar och allmänhet.”

Nedan redogörs för de ortnamn som namnberedningen behandlade vid till sammanträde 2025-03-18.

Nya ortnamn

Förslag till hållplatsnamnet **Jubileumsparken** inom stadsdelen Lundbyvassen

Västtrafik har meddelat behov av ett nytt hållplatsnamn, för en spårvagnshållplats centralt belägen i Frihamnen.

Inledningsvis föreslog Västtrafik att den aktuella hållplatsen var bättre lämpad att bära namnet *Frihamnen* än nuvarande hållplats med detta namn. Västtrafik föreslog således namnet *Frihamnen* för den tillkommande hållplatsen och att nuvarande hållplats Frihamnen i stället byter namn till *Frihamnsmotet*. Ett alternativ till detta förslag var att nuvarande hållplats Frihamnen behåller sitt namn, och att den nya hållplatsen namnges *Frihamnsporten*.

I området finns även hållplatsen *Frihamnen 14*, som används av Flexlinjen, och färjeläget *Frihamnspiren* som är en evenemangshållplats, senast trafikerad under Frihamnsdagarna. Den sistnämnde är en permanent hållplats men ingår inte i ordinarie älvtrafik.

Frihamnen i Göteborg invigdes 1922. Vitsen med en frihamn är att varor som köps på import kan lagras tullfritt i ett magasin inom det inhägnade frihamnsområdet. Tullen betalas först när varorna tas ut inför försäljning och tillåter därmed säljare en större

flexibilitet. I och med detta system var det således nödvändigt att ha Frihamnen inhägnad och att kontrollera varor som förs ut. Utförseln skedde genom Frihamnsporten, som var en bevakad byggnad med bom.

Namnberedningen anser att nuvarande hållplats *Frihamnen* är så pass väletablerad att det vore olämpligt att namnet skulle användas för annan hållplats, trots ett mer centralt läge inom Frihamnen. Beredningen övervägde att föreslå Västtrafiks alternativa förslag *Frihamnsporten* för den tillkommande hållplatsen, med hänvisning till Frihamnsportens centrala funktion inom området. Detta avstyrades dock i och med den påtagliga förväxlingsrisk som uppstår med ett redan flertal befintliga hållplatser som delar förleden *Frihamn-*.

Namnberedningen föreslår i stället hållplatsnamnet *Jubileumsparken*, med hänvisning till den angränsande parken med samma namn (fastställt 2021). Beredningen bedömer förslaget som lämpligt i orienteringssynpunkt. Västtrafik har inga invändningar mot förslaget.

Namnberedningen föreslår hållplatsnamnet *Jubileumsparken* inom stadsdelen Lundbyvassen.

Förslag till ortnamnet *Köttmånglaregatan* inom stadsdelen Gamlestaden

Kulturnämnden återremitterade 2025-02-07 namnberedningens förslag *Köttmånglaregatan* i Slakthusområdet inom stadsdelen Gamlestaden enligt yrkande från D, L och M. I yrkandet uppmanas att jämställdhetsperspektivet beaktas i det nya förslaget. Övriga namn som föreslogs och fastställdes i kulturnämnden 2025-02-07 var *Otto Dymlings Gata* och *Veterinärsgatan*.

Namnberedningen tackar för återremitteringen och möjligheten att klargöra motiveringen bakom namnet och dess kopplingar till jämställdhetsperspektivet.

Jämställdhetsperspektivet är ett ständigt närvarande förhållningssätt i namnberedningens arbete och följs upp årligen i samband med namnberedningens årsrapport.

Namnberedningen har gått tillbaka till det beredningsförslag som låg till grund för namnförslaget *Köttmånglaregatan* och menar att det redogörs tydligt vad en köttmånglare arbetade med och på vilket sätt förslaget är knutet till Slakthusområdet. De menar även att köttmånglare var ett könsneutralt, om ändock kvinnodominerat yrke. Namnet *Köttmånglaregatan* följer dessutom den tematik som råder inom Slakthusområdet.

Namnberedningen beslutar således att återigen föreslå *Köttmånglaregatan* med ytterligare motivering till valet av ortnamn i beredningsförslaget:

En månglare var ett historiskt yrke som upphävdes i Sverige genom näringsfrihetslagen 1864. En månglare var en småhandlare och en person som med tillstånd från stadens myndigheter bedrev handel utan medlemskap i stadens burskap eller skråväsen. Månglare bedrev torghandel och kategoriserades som småhandlare inom detaljhandeln.

De månglare som tillverkade och sålde egna varor fick endast handla med varor som stod utanför borgarnas. Exempelvis på sådana varor var sylt, frukt och andra matvaror. Det var vanligt att en handlare tillverkade varor som sedan såldes av hans hustru eller kvinnliga anhöriga. Månglaryrket var därför redan från början vanligt för kvinnor.

Genom kramhandelsregementet 1749 blev yrket i princip reserverat för fattiga kvinnor som inte kunde försörja sig själva, då dessa skulle ges företräde framför män. Yrket var aldrig formellt reserverat för kvinnor men kvinnorna utgjorde en majoritet av månglarna.

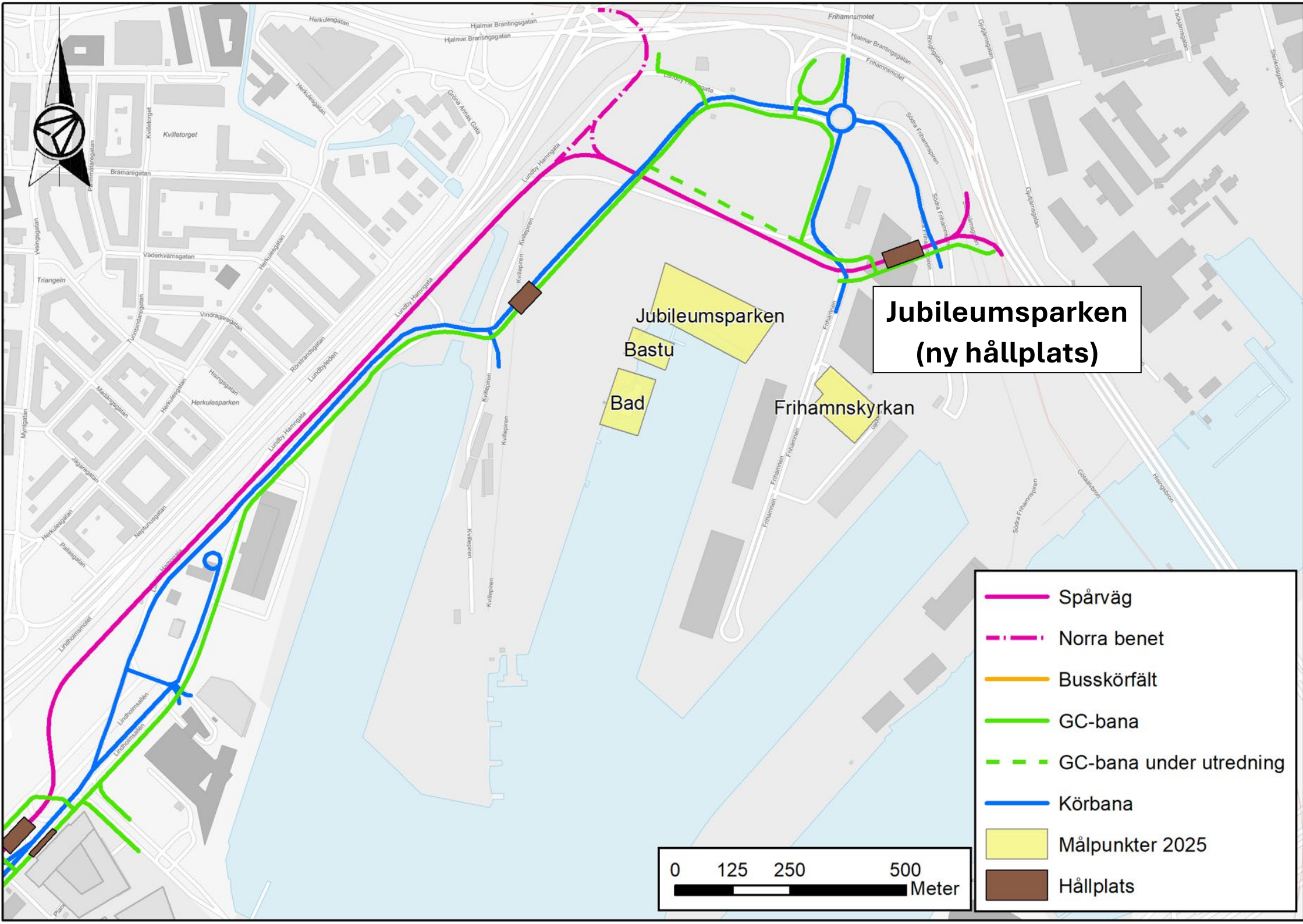
Namnberedningen föreslår ortnamnet *Köttmånglaregatan* inom stadsdelen Gamlestaden.

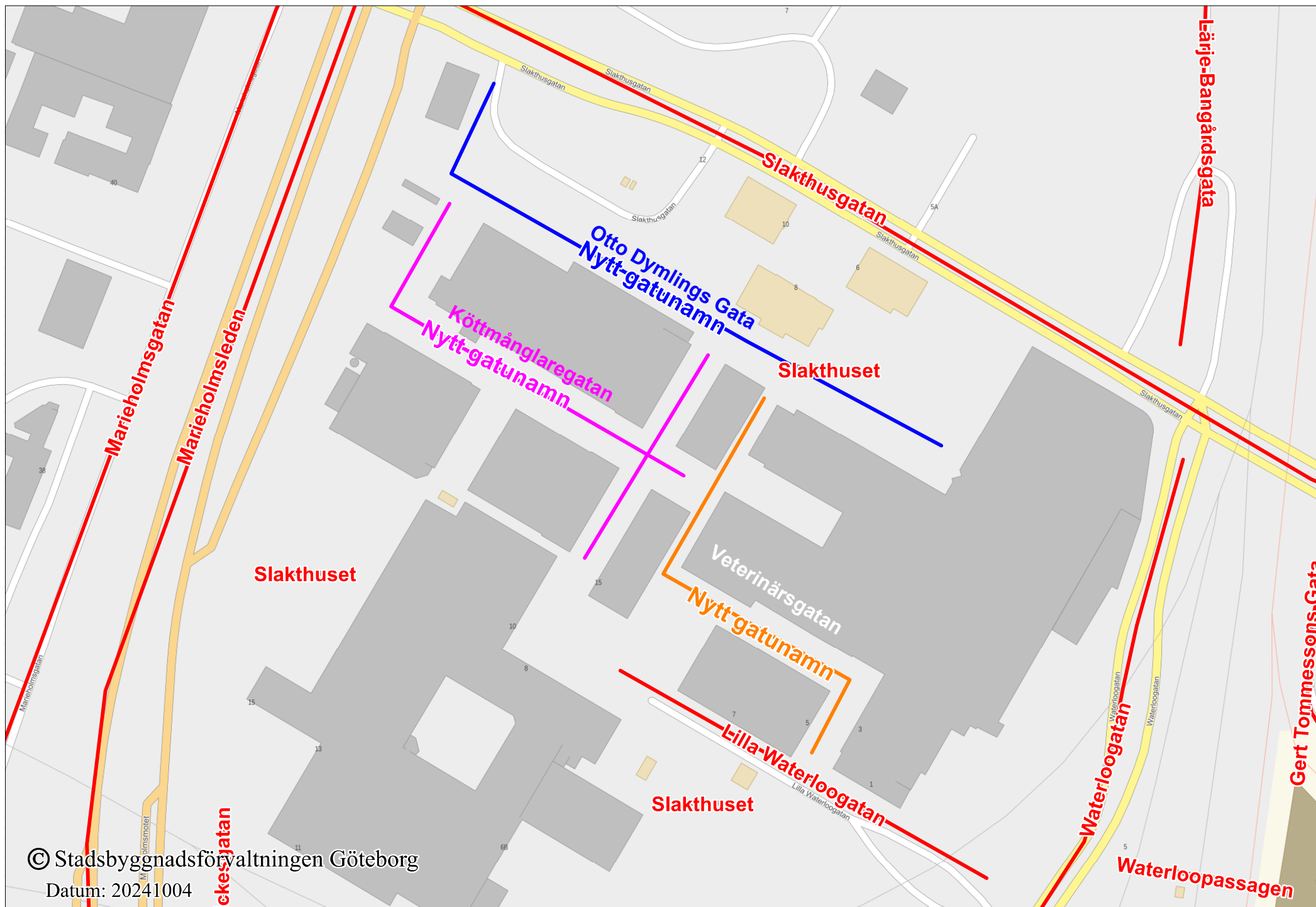
Siw Wittgren-Ahl (S)

Lars O. Carlsson (M)

Ordförande

Vice ordförande

© Stadsbyggnadsförvaltningen Göteborg

Datum: 20241004